

[Aage Fogh.]

Rom blev ikke bygget på een dag, vil jeg fortrøste mig til, at skulle det vise sig, at det resultat, der er nået indtil i dag, ikke er tilfredsstillende, ikke giver den jord, der er nødvendig, for at den landbounddom, der har dygtiggjort sig og er villig til at gå ind under de givne vilkår, kan få jord nok, skal vi nok til sin tid tage det næste skridt henad vejen.

Det ærede medlem hr. Tesdorpf var ikke så velvillig overfor mig. Jeg tror, det ærede medlem tillod sig en bemærkning om, at selv en fanatiker som hr. Aage Fogh kunne tænke sig at være med. Ja, fanatiker og fanatiker, vi ser det fra to forskellige sider, og jeg tror, at det ærede medlem skulle skrive sig Christmas Møllers ord bag øret: I skulle også have set det fra den anden side af markskellet — som Christmas Møller udtalte ved en bestemt lejlighed.

Jeg tror, det ærede medlem som udpræget repræsentant for de største jordejere her i Danmark bare een gang skulle prøve at gå over til den indeklemte husmand på den anden side af hovgærdet, ham med de 3-4 tdr. land, prøve på at se spørgsmålet fra den side, så ville det ærede medlem få et helt andet indtryk, end når han ser på det ovre fra sine tre-fire store herregårde. Når det ærede medlem ønsker at betegne mig som fanatiker, så skal jeg finde mig i det, men så vil jeg til gengæld gøre opmærksom på, at jeg som mangeårig medarbejder blandt et stort tal af de indeklemte husmænd har set, hvad det betyder for dem, at de får bare nogle få tønder land, og så må jeg finde mig i den harme, det kan vække hos det ærede medlem og andre. Det er ikke af had til det ærede medlem eller til ligestillede, at jeg indtager dette standpunkt, men det er, fordi det gavner vort lands fremtid bedst, at vi skaffer så mange selvstændige brug som muligt, og derfor må vi have jorden dér, hvor den findes.

Victor Larsen: Den højtærede landbrugsminister sagde til mig, at loven ville intet være værd, hvis ikke jordlovsudvalget har ret til at bestemme prisen, og jeg vil gerne sige, at heri ligger netop bevis for diktaturet. Hvad skulle dog være til hinder for, at man fik et uvildigt skøn, et udvalg af uvildige til at dømme parterne imellem angående prisen? Det er da virkelig en fremgangsmåde, der er set før i dette land. Hvis man gik med til det, og jordlovsudvalget altså ikke til syvende og sidst var diktator, men det var det uvildige udvalg, som fastsatte

prisen, tror jeg ikke, at man behøver at være bange for en højesteretsdom.

Jeg vil gerne sige, at i mine bemærkninger om flertallet lå der aldeles ikke nogen foragt eller ringeagt for landstinget, bestemt ikke. Jeg sagde, at hvis det skal gå demokratiet vel, må det stadig være dets adelsmærke, at det øver ret, og jeg talte om vedtagelse af love, som ikke giver samme ret for alle, men talen er om overgreb overfor en kreds af medborgere, og hvor man absolut bevæger sig på usikker grund, som man gør det her. Den kendsgerning, at der er tale om vedtagelse af en lov, som efter overordentlig manges mening absolut er grundlovsstridig, kan ikke tilsløres. Her er tale om et overgreb, og det er ganske afgjort i modsætning til demokratiets idé; jeg må sige til den højtærede landbrugsminister, at jeg fastholder, at det er til afgjort skade for demokratiets anseelse.

Hans Pinstrup: De fem minutters tale-tid giver ikke grundlag for en dybtgående udredning, men jeg ønsker at gøre nogle enkelte bemærkninger.

Jeg vil først sige til den højtærede landbrugsminister, at det, at ministeren ikke betragter loven som en ekspropriationslov, er ikke betryggende. Vi ved, at ministeren og hans parti ikke er tilhængere af privatejendomsretten. Og hvad er de faktiske forhold? De faktiske forhold er følgende: Så snart der indtræffer f. eks. sygdom, dødsfald eller andre situationer, der gør overdragelse nødvendig, så træder bestemmelserne om tvangsafståelse til statsansatte priser i kraft. I mange tilfælde vil situationen være den, at en ordning skal træffes, et bo skal gøres op, det vil være nødvendigt ved utallige lejligheder, og derfor er de bemærkninger, som det ærede medlem hr. Erik Eriksen fremsatte, ikke holdbare. Det er nødvendigt at træffe en ordning, men de, der sidder med boet, eller hvad det er, eller som er trykket af sygdom, og som skal skabe en ordning, kan ikke sige: vi vil ikke gå ind på de urimelige betingelser, man byder os, vi vil bevare ejendommen. Det er ikke gørligt, man tvinges til at antage den pris, som jordlovsudvalget eller staten byder. Derfor bliver det et tvangsforhold, som vi ikke ønsker ind i dansk lovgivning.

Endvidere må det her foreslåede ses på baggrund af den udstykningslov, der er gennemført, og som omfatter forkøbsret til samtlige danske landbrug uden undtagelse. Mon den højtærede minister tør forudsige, at jordlovsudvalget magter at tage